



ЗАТВЕРДЖУЮ  
в.о. директора ГО "ІППО"  
О. Ф. Новіков  
01.07.2022 р.

## ТИПОВА ПРОГРАМА підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Реалізація ідей Нової української школи в освітньому процесі»

**Розробник(и):** ГО «ІППО» ЄДРПОУ 43771659

**Рецензент(и):** в.о. директора ГО "ІППО" Новіков О. Ф.

**Термін дії програми:** з 2025 до 2030 року

### 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**Актуальність типової програми** - Актуальність програми зумовлена впровадженням Концепції Нової української школи, необхідністю формування ключових компетентностей, педагогіки партнерства та діяльнісного підходу в освітньому процесі.

**Цільова група:** Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, зокрема вчителі початкової та базової школи, класні керівники, заступники керівників закладів освіти.

**Обсяг (тривалість):** Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

**Особливості реалізації програми** - Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

**Форма (форми) підвищення кваліфікації:** дистанційна

**Мета підвищення кваліфікації** - Підвищення професійної компетентності педагогічних працівників щодо реалізації ідей та принципів Нової української школи.

**Завдання підвищення кваліфікації:**

- Ознайомлення з концептуальними засадами НУШ
- Розвиток навичок компетентнісного та діяльнісного навчання
- Формування педагогіки партнерства
- Упровадження формувального оцінювання

**Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:**

- професійна педагогічна
- інноваційна

- комунікативна
- методична
- рефлексивна

**Очікувані результати підвищення кваліфікації:** Педагогічні працівники зможуть ефективно впроваджувати ідеї НУШ, проектувати освітній процес на засадах компетентнісного підходу та формувального оцінювання.

**Оцінювання результатів підвищення кваліфікації** – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

**Документ про підсумки підвищення кваліфікації** – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

## 2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Методи експериментальної діяльності учнів в умовах НУШ	1	1-29	2-30
2	Як стати улюбленим учителем НУШ. Креативні ідеї - від інтегрованого уроку до тематичного тижня.	1	1-29	2-30
3	Як стати улюбленим учителем НУШ. Креативні ідеї - від інтегрованого уроку до тематичного тижня.	1	1-29	2-30
4	Методики проведення екскурсій в форматі Нової української школи.	1	1-29	2-30
5	Тренінгові вправи, як один із ефективних методів згуртування класного колективу НУШ.	1	1-29	2-30
6	Використання Padlet, Miro для навчання школярів НУШ.	1	1-29	2-30
7	Ефективне навчання читанню у початкових класах НУШ.	1	1-29	2-30
8	Математика у НУШ: як поєднати традицію та інновацію	1	1-29	2-30
9	Творчі ідеї для цікавої роботи у НУШ.	1	1-29	2-30
10	Створення власних ігрових матеріалів для мотивації учнів НУШ.	1	1-29	2-30
11	Формування соціальної та громадянської компетентностей на уроках НУШ.	1	1-29	2-30
12	Розвиток комунікативної компетентності учитель-учень. НУШ.	1	1-29	2-30
13	Інтегроване та бінарне навчання у НУШ. Навчальні проекти.	1	1-29	2-30
14	Технології напрямку STEM в освітньому просторі Нової української школи.	1	1-29	2-30
15	Педагогіка партнерства в НУШ: батьківські уроки, збори, виховні заходи.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
16	Розвиток фахової компетентності вчителя НУШ. Ресурси для саморозвитку.	1	1-29	2-30
17	Сервіси для організації змішаного навчання у початковій школі. НУШ.	1	1-29	2-30
18	Креативне мислення у концепції НУШ. Змістовно-методичне забезпечення.	1	1-29	2-30
19	Модельна програма НУШ. Проектна діяльність.	1	1-29	2-30
20	Формування ціннісних ставлень в учасників освітнього процесу НУШ	1	1-29	2-30
21	Впровадження та використання засобів STEM-технологій у середовищі НУШ.	1	1-29	2-30
22	Розвиток математичної компетентності в НУШ. Впровадження стратегії волонтерства в освітній процес	1	1-29	2-30
23	Розвиток цифрової компетентності викладача НУШ. Сучасні освітні інструменти.	1	1-29	2-30
24	Використання принципів системи Монтесорі в НУШ. Створення живої атмосфери навчання	1	1-29	2-30
25	Мотивація до активності під час дистанційного навчання в умовах Воєнного стану. НУШ.	1	1-29	2-30
26	Надихаючий Класний керівник НУШ під час Воєнного стану. Розвиток лідерської компетентності.	1	1-29	2-30
27	Інтерактивні уроки: сервіси та додатки на допомогу вчителю НУШ	1	1-29	2-30
28	Навчання без тривоги. Цікаві форми змішаного навчання у НУШ.	1	1-29	2-30
29	Педагогіка дозвілля: позитивний імідж освітнього закладу, педагога, здобувача.	1	1-29	2-30
30	Емоційна підтримка учнів та педагогів НУШ в умовах воєнних дій	1	1-29	2-30
31	Уроки англійської мови НУШ. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти.	1	1-29	2-30
32	Уроки Географії НУШ. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти	1	1-29	2-30
33	Впровадження концепції НУШ. Соціальна рефлексія - структура, значення та налагодження суб'єкт-суб'єктних взаємин.	1	1-29	2-30
34	Психологічні чинники прихованого цькування в підлітковому середовищі	1	1-29	2-30
35	Використання сучасних освітніх інструментів для підвищення рівня цифрової компетентності педагога НУШ	1	1-29	2-30
36	«Тренажери для мозку». Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення.	1	1-29	2-30
37	Інструменти та техніки протидії цькуванню в НУШ.	1	1-29	2-30
38	Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення для учнів з ООП. «Тренажери для мозку».	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
39	Інтегрований підхід до моделювання, проектування та конструювання сучасного уроку в НУШ: зорієнтованість на розвиток компетентностей	1	1-29	2-30
40	Адаптація принципів НУШ до дистанційного навчання: виклики та можливості	1	1-29	2-30
41	Навчання в умовах воєнного конфлікту: психологічна підтримка та терапевтичне мистецтво.	1	1-29	2-30
42	Розвиток інформаційно-цифрової та предметної компетентності педагога. Інтеграція інформатичних знань у предметні галузі НУШ.	1	1-29	2-30
43	Реалізація діяльнісного підходу на уроках громадянської та історичної освітньої галузі в НУШ	1	1-29	2-30
44	Реалізація компетентнісного підходу в НУШ через інтегровані компетентнісні задачі	1	1-29	2-30
45	Індивідуальні освітні траєкторії учнів через інтегровані завдання	1	1-29	2-30
46	Вплив цифрового середовища на психологічний стан школярів	1	1-29	2-30
47	Canva як суперсила вчителя: 7 кейсів для вашого уроку	1	1-29	2-30
48	Баланс онлайн і офлайн: як навчити школярів жити в гармонії з цифровим світом	1	1-29	2-30
49	Інфографіка, відео та шаблони для уроку: практичне використання цифрових інструментів у щоденній роботі вчителя	1	1-29	2-30
50	Догоспітальна медична допомога в закладах освіти: від теорії — до практики.	1	1-29	2-30
51	Нейровідмінність: поняття і перспектива для освітнього процесу	1	1-29	2-30
52	Партнерство з батьками дітей із різними стилями мислення: формула взаєморозуміння.	1	1-29	2-30
53	Нова лабораторія для початкової школи: EdTech-практикум роботи з Gemini, Clipchamp, Grok.	1	1-29	2-30
54	Цифрова лабораторія початкової школи: від ідеї до власних відео й інтерактивних завдань.	1	1-29	2-30
55	Особливості організації компетентнісного навчання у різних циклах початкової школи. НУШ	1	1-29	2-30
56	Закон України «Про академічну доброчесність»: реалізація у контексті використання ШІ в освітньому процесі НУШ.	1	1-29	2-30
57	Академічна доброчесність 2026: що змінює ШІ та як діяти педагогу відповідно до чинного законодавства без помилок.	1	1-29	2-30

### 3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

## **Тема 1. Методи експериментальної діяльності учнів в умовах НУШ**

**Ключові питання теми:** Сучасна школа відчуває потребу в отриманні практичних знань і камінь, чітких зрозумілих алгоритмів практичної роботи учнів під час дослідження ними різноманітних процесів природи. Експериментальні методи дослідження дають змогу ефективно підняти рівень природничо-математичної освіти.

## **Тема 2. Як стати улюбленим учителем НУШ. Креативні ідеї - від інтегрованого уроку до тематичного тижня.**

**Ключові питання теми:** 1. ТОП 10 навичок 20252. 2. STEM у початковій школі. 3. Від слова до діла- практичні поради та ідеї.

## **Тема 3. Як стати улюбленим учителем НУШ. Креативні ідеї - від інтегрованого уроку до тематичного тижня.**

**Ключові питання теми:** 1. ТОП 10 навичок 20252. 2. STEM у початковій школі. 3. Від слова до діла- практичні поради та ідеї.

## **Тема 4. Методики проведення екскурсій в форматі Нової української школи.**

**Ключові питання теми:** Експедиція як форма організації навчання. Види екскурсій. Значення екскурсій в освітньому процесі. Структура екскурсій. Підготовка вчителя і учнів до екскурсій. Методика проведення екскурсій. Ігри під час екскурсій. Методи і прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів під час екскурсій.

## **Тема 5. Тренінгові вправи, як один із ефективних методів згуртування класного колективу НУШ.**

**Ключові питання теми:** Використання вправ сприяє: -згуртуванню колективу; -розвитку концентрації, розподілу та переключення уваги; -розвитку уяви, мислення; -зниженню емоційної напруги; -розвитку комунікативних вмінь та навичок; -ефективній адаптації до навчання; -налагодженню взаєморозуміння та співпраці у колективі; - розвитку впевненості.

## **Тема 6. Використання Padlet, Miro для навчання школярів НУШ.**

**Ключові питання теми:** Сучасна ситуація в світі вимагає швидкої реакції освіти. Вчителі постають перед нелегким вибором навчальних платформ та програм; намагаються швидко перелаштуватись із звичного способу викладання на онлайн. Як же підібрати матеріал так, щоб він був зрозумілим та доступним не лише дітям, а й батькам?- адже навчання в початковій школі не може бути ефективним без участі останніх. На тренінгу я намагатимусь якомога детальніше та зрозуміліше пояснити та навчити використовувати інструменти для дистанційного або змішаного навчання

## **Тема 7. Ефективне навчання читанню у початкових класах НУШ.**

**Ключові питання теми:** Уміння читати впливає не лише на розвиток когнітивних навичок, фантазії чи таланту до письма. При правильному використанні воно допоможе дитині досягти успіху та уникнути проблем, пов'язаних із недостатнім рівнем критичного мислення. Читання навчає думати, розширює світогляд, розвиває особистий потенціал дитини та відкриває нові можливості. Я розповім про оновлення підходів до розвитку читацьких компетентностей у дітей, які пропонує концепція Нової української школи.

## **Тема 8. Математика у НУШ: як поєднати традицію та інновацію**

**Ключові питання теми:** Проблема формування математичної компетентності як динамічної комбінації знань, умінь, способів мислення та ціннісних ставлень для успішної навчальної діяльності в умовах НУШ буде розглянута з точки зору зміщення методичних акцентів з отримання

математичних знань на формування вмінь діяти у життєвих ситуаціях, вирішувати проблемні завдання.

### **Тема 9. Творчі ідеї для цікавої роботи у НУШ.**

**Ключові питання теми:** Сучасні здобувачі освіти все менше і менше часу приділяють читанню і, разом з тим, значна кількість дітей, які приходять до школи, відчують труднощі при письмі. Це пов'язано як і з фізіологічними труднощами, які діти відчують при навчанні читати, так і з тим, що малеча звикла отримувати « швидке задоволення» від використання гаджетів. Для більшості сучасних дітей, читати - це нудно, важко, непотрібно. Один із способів зацікавити дитину - навчати цікаво та граючись. Про це і будемо говорити.

### **Тема 10. Створення власних ігрових матеріалів для мотивації учнів НУШ.**

**Ключові питання теми:** Сучасні технології дозволяють вчителю стати автором різноманітних розробок, які допомагають врахувати дитячі запити та допомогти встановити контакт із учнями з самого початку уроку і підтримувати зацікавлення впродовж всього уроку.

### **Тема 11. Формування соціальної та громадянської компетентностей на уроках НУШ.**

**Ключові питання теми:** Під час навчання у школі, дитина, з допомогою вчителя, оволодіває комплексом загальнонавчаних необхідних теоретичних та практичних знань, які формують її світогляд та пояснюють ключові аспекти сучасного світу. Громадянські та соціальні компетентності, які ми формуємо у здобувачів освіти, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, добробуту, здорового способу життя; усвідомлення рівних прав і можливостей для кожної особистості; дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей; ідентифікацію себе як представника громадянина -нки України.

### **Тема 12. Розвиток комунікативної компетентності учитель-учень. НУШ.**

**Ключові питання теми:** - Чому вчити учнів дистанційно так важко - Як швидше звикнути до дистанційного формату - Що робити, щоб дистанційне спілкування приносило освітній результат - Які переваги має дистанційна комунікація

### **Тема 13. Інтегроване та бінарне навчання у НУШ. Навчальні проекти.**

**Ключові питання теми:** Реформування сучасної освіти лежить на шляху подолання ізольованого викладання навчальних предметів і створення принципово нових навчальних програм, де освітній процес доцільно орієнтувати на розвивально-продуктивний інтегративний підхід. У Державному стандарті початкової загальної освіти 20.04.2011, що ґрунтується на засадах компетентісного підходу, поняття міжпредметна компетентність визначається як "здатність учня застосувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і предметних галузей".

### **Тема 14. Технології напрямку STEM в освітньому просторі Нової української школи.**

**Ключові питання теми:** Стрімкий розвиток ІТ-галузі, робототехніки, нанотехнологій виявляє потребу у досвідчених фахівцях, а отже, виникає гостра освітня потреба у якісному навчанні учнів STEM-орієнтованим дисциплінам. Освіта має відповідати сучасним тенденціям розвитку суспільства та сприяти підвищенню конкурентоспроможності національної науки. Одним із напрямів інноваційного розвитку освіти є освітній напрям STEM, що забезпечує можливість формування низки

компетентностей, удосконалює здатності вчителя використовувати ІКТ-ресурси у навчанні, сприяє особистому професійному розвитку що підвищує ефективність організації освітнього та виховного процесу.

### **Тема 15. Педагогіка партнерства в НУШ: батьківські уроки, збори, виховні заходи.**

**Ключові питання теми:** Нова українська школа спрямовує взаємодію діяльності трьох колективів: вчительського, учнівського, батьківського як одного дієвого механізму, який працюватиме чітко, бездоганно, багатогранно, насичені. Щоб цей 'механізм' не зупинявся, необхідно постійно керувати та направляти його діяльність. І саме від учителя залежить дія та якість дії цього педагогічного механізму.

### **Тема 16. Розвиток фахової компетентності вчителя НУШ. Ресурси для саморозвитку.**

**Ключові питання теми:** Сутність поняття Змістові аспекти асертивної поведінки вчителя НУШ Методичні аспекти формування і самодіагностики асертивної поведінки вчителя НУШ Процесуальні аспекти асертивної поведінки у взаємодії із здобувачами ЗЗСО Особливості асертивної поведінки через партнерство учителя НУШ і батьків учнів Корисні ресурси для саморозвитку

### **Тема 17. Сервіси для організації змішаного навчання у початковій школі. НУШ.**

**Ключові питання теми:** В умовах активного впровадження дистанційної та змішаної форм навчання істотно зросла потреба в освоєнні онлайн-платформ і сервісів, що сприяють взаємодії вчителя з учнями. Інструменти сервісу ClassDojo допоможуть в створенні зручної, наочної, легко керованої системи заохочення з різними ролями і рівнями доступу, а яскраві кольори, симпатичні аватари привертатимуть увагу дітей молодшого та середнього шкільного віку.

### **Тема 18. Креативне мислення у концепції НУШ. Змістовно-методичне забезпечення.**

**Ключові питання теми:** Поняття креативного мислення Підходи до формування змісту Вікові особливості креативного мислення Традиційні форми, методи, засоби формування креативного мислення Інновації у формуванні креативного мислення учасників освітнього процесу НУШ Сервіси і застосунки, які допомагають розвивати креативне мислення

### **Тема 19. Модельна програма НУШ. Проектна діяльність.**

**Ключові питання теми:** Залучення здобувачів освіти до навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної та пошукової діяльності відповідно стандартів освіти та модельних програм є дієвим за умов наявності технологічного забезпечення та методики його застосування. При поєднанні сучасних методик та реалізації STEM-орієнтованих проєктів можливо ефективно реалізувати вимоги концепції «Нова українська школа».

### **Тема 20. Формування ціннісних ставлень в учасників освітнього процесу НУШ**

**Ключові питання теми:** Ціннісні ставлення: основні підходи до розуміння психолого-педагогічного феномену. Міжкультурна комунікація - як базис формування ціннісних ставлень учнів Нової української школи. Інтерактивні інструменти, засоби і методи формування ціннісних ставлень учнів в сучасній українській школі. Ціннісні ставлення в структурі професійного і особистісного саморозвитку учителя НУШ. Особливості формування ціннісних ставлень в партнерській співпраці учителя, дитини та її батьків. Ключові моменти формування ціннісних ставлень в учнів з ООП.

## **Тема 21. Впровадження та використання засобів STEM-технологій у середовищі НУШ.**

**Ключові питання теми:** Стрімкий розвиток ІТ-галузі, робототехніки, нанотехнологій виявляє потребу у досвідчених фахівцях, а отже, виникає гостра освітня потреба у якісному навчанні учнів STEM-орієнтованим дисциплінам. Освіта має відповідати сучасним тенденціям розвитку суспільства та сприяти підвищенню конкурентоспроможності національної науки. Одним із напрямів інноваційного розвитку освіти є освітній напрям STEM, що забезпечує можливість формування низки компетентностей, удосконалює здатності вчителя використовувати ІКТ-ресурси у навчанні, сприяє особистому професійному розвитку що підвищує ефективність організації освітнього та виховного процесу.

## **Тема 22. Розвиток математичної компетентності в НУШ. Впровадження стратегії волонтерства в освітній процес**

**Ключові питання теми:** - Національно-патріотичне виховання учнів - Волонтерський рух - Волонтерство під час війни практичний досвід

## **Тема 23. Розвиток цифрової компетентності викладача НУШ. Сучасні освітні інструменти.**

**Ключові питання теми:** Сучасні інформаційно-комунікаційні технології поступово й докорінно змінюють світ навколо нас. Переваги їх впровадження відчуються практично у кожній сфері діяльності. Швидкоплинність розвитку новітніх засобів виробництва вимагає від фахівців постійного удосконалення і навчання. Тому сучасній людині вже недостатньо мати певну суму знань, а необхідно сформувати ряд життєвих компетентностей, які забезпечать успіх у професійній діяльності та самореалізації у житті.

## **Тема 24. Використання принципів системи Монтесорі в НУШ. Створення живої атмосфери навчання**

**Ключові питання теми:** У світі все більша кількість батьків і дітей проявляє зацікавлення навчанням за системою педагогіки Монтесорі, яка приваблює відсутність оцінок, побудова індивідуальної траєкторії навчання і розвитком творчого потенціалу дитини. Про це, а також про впровадження цього методу поговоримо під час конференції

## **Тема 25. Мотивація до активності під час дистанційного навчання в умовах Воєнного стану. НУШ.**

**Ключові питання теми:** Головною метою НУШ є створення школи, в якій буде приємно навчатись. Тому учителям важливо забезпечити освітнє середовище, яке відповідатиме індивідуальним потребам і особливостям учнів.

## **Тема 26. Надихаючий Класний керівник НУШ під час Воєнного стану. Розвиток лідерської компетентності.**

**Ключові питання теми:** З нового навчального року впровадження освітньої реформи приймають учителі середньої ланки. Вони мають продовжувати реалізацію головної мети НУШ – формувати у школярів не лише знання, а й уміння застосовувати їх у житті. Програма спрямована на адаптацію та трансформування педагогічної діяльності до нової концепції загальної середньої освіти. Вагомою є роль класного керівника НУШ, який, по суті, стає супергероєм в інтегрованій країні

## **Тема 27. Інтерактивні уроки: сервіси та додатки на допомогу вчителю НУШ**

**Ключові питання теми:** Мислення сучасної людини є кліповим, ми не готові протягом тривалого часу робити те саме. Для активізації мисленнєвої діяльності учнів варто впроваджувати інтерактив на уроках. Під час тренінгу поговоримо про використання цікавих сервісів та

додатків для підвищення мотивації учнів до навчання. Зокрема мова піде про використання QR-кодів, хмарин слів, сервісів WordWall, LearningApps, Classtools, Superteachertools і Kahoot, Quizziz та інших.

### **Тема 28. Навчання без тривоги. Цікаві форми змішаного навчання у НУШ.**

**Ключові питання теми:** Війна вносить корективи у всі сфери нашого життя, зокрема і у навчання. Вчителю важливо на уроці поділитися знаннями, але ще важливішим зараз є створення сприятливої, спокійної атмосфери як на онлайн так і на офлайн уроці. Важливо, щоб дитина навчалася без примусу, щоб навчання було для задоволення. Тому розповім вам про кінезіологічні вправи, техніки заземлення, техніки для роботи із власним тілом та ще багато цікавого практичного матеріалу, який дуже вдало інтегрується у будь який навчальний предмет.

### **Тема 29. Педагогіка дозвілля: позитивний імідж освітнього закладу, педагога, здобувача.**

**Ключові питання теми:** Педагогіка дозвілля у контексті іміджу закладу освіти: цінності-сенси у місії школи; чек-лист педагогічно доцільної організації різних форм дозвілля учасників освітнього процесу; рекомендації до організації дозвіллевих івентів у контексті корпоративної і персональної репутації

### **Тема 30. Емоційна підтримка учнів та педагогів НУШ в умовах воєнних дій**

**Ключові питання теми:** На сьогоднішній день - у складний період воєнного стану українські педагоги продовжують освітній процес. Професійний портрет педагога набуває нової якості - психологічної спроможності. Емоційна складова педагогічної діяльності все більше привертає до себе уваги; емоційна підтримка учнів потребує злагодженої роботи педагогів і батьків.

### **Тема 31. Уроки англійської мови НУШ. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти.**

**Ключові питання теми:** У наш час в Україні відбувається впровадження нового Державного освітнього стандарту, оновлення програми та підходу до викладання. Реальність стрімко змінюється: суспільство інформатизується, Україна все більше інтегрується в світовий простір. Ці фактори ставлять перед освітою нові завдання. Держстандарт і навчальні програми мають відповідати вимогам часу, тобто в них мають бути закладені найновіші досягнення науки, технологій, педагогічної думки, новий освітній зміст.

### **Тема 32. Уроки Географії НУШ. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти**

**Ключові питання теми:** Сьогоднішнє покоління дітей живе в насиченому інформаційному просторі, це підводить до думки, що неможливо навчити дитину всьому, значно важливіше сформувані в неї потреби в неперервній освіті. Тому зміст навчального матеріалу з географії має бути визначено з огляду на корисність та потрібність його за межами школи. Метою географічної освіти є розвиток та соціалізація учня, формування його національної самосвідомості, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких навичок і навичок життєзабезпечення, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів. Основне завдання сучасної загальноосвітньої школи полягає у ретельному доборі навчального матеріалу за принципом життєвої доцільності й функціональності, в активізації ролі самостійного навчання. Особливу увагу треба звернути на реалізацію основних положень оновленої навчальної програми з географії, яку розроблено на підставі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

### **Тема 33. Впровадження концепції НУШ. Соціальна рефлексія - структура, значення та налагодження суб'єкт-суб'єктних взаємин.**

**Ключові питання теми:** У Концепції 'Нова українська школа' наголошено на необхідності налагодження суб'єкт-суб'єктних взаємин в освітньому процесі закладів середньої освіти, одним із каталізаторів цього процесу є соціальна рефлексія, відповідно під час тренінгу розглянемо сутність цього феномена, схарактеризуємо його структуру, а також ефективні форми й методи її формування

### **Тема 34. Психологічні чинники прихованого цькування в підлітковому середовищі**

**Ключові питання теми:** □ розглянути поняття цькування та визначити різницю між цькуванням та шкільним конфліктом; □ проаналізувати типи цього феномену: фізичне, психологічне, економічне, сексуальне, кіберцькування; □ з'ясувати основні групи учасників та учасниць цькування в підлітковому колективі НУШ; □ визначити домінантні мотиви вчинення цього виду насильства; □ розібрати типові помилки та труднощі, що виникають у роботі із цькуванням у НУШ; □ ознайомити з інструментами та техніками протидії цькуванню в НУШ.

### **Тема 35. Використання сучасних освітніх інструментів для підвищення рівня цифрової компетентності педагога НУШ**

**Ключові питання теми:** -Компетентнісний потенціал застосування сервісів та технологій в освітньому процесі -Шляхи та інструменти наскрізної реалізації діяльнісного навчання -Організація навчальних досліджень

### **Тема 36. «Тренажери для мозку». Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення.**

**Ключові питання теми:** Програма складатиметься з 2-х блоків. У першому блоці розберемось, навіщо для дітей розвиток міжпівкульної взаємодії та як це впливає на інтелектуальний розвиток. □У другому блоці детально розглянемо нейроігри та нейроакробатики, які можна включати в структуру уроку для покращення пам'яті, уваги, мислення.

### **Тема 37. Інструменти та техніки протидії цькуванню в НУШ.**

**Ключові питання теми:** □ розглянути поняття цькування та визначити різницю між цькуванням та шкільним конфліктом; □ проаналізувати типи цього феномену: фізичне, психологічне, економічне, сексуальне, кіберцькування; □ з'ясувати основні групи учасників та учасниць цькування в підлітковому колективі НУШ; □ визначити домінантні мотиви вчинення цього виду насильства; □ розібрати типові помилки та труднощі, що виникають у роботі із цькуванням у НУШ; □ ознайомити з інструментами та техніками протидії цькуванню в НУШ.

### **Тема 38. Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення для учнів з ООП. «Тренажери для мозку».**

**Ключові питання теми:** Програма складатиметься з 2-х блоків. У першому блоці розберемось, навіщо для дітей розвиток міжпівкульної взаємодії та як це впливає на інтелектуальний розвиток. □У другому блоці детально розглянемо нейроігри та нейроакробатики, які можна включати в структуру уроку для покращення пам'яті, уваги, мислення.

### **Тема 39. Інтегрований підхід до моделювання, проєктування та конструювання сучасного уроку в НУШ: зорієнтованість на розвиток компетентностей**

**Ключові питання теми:** Стратегічним вектором сучасної національної освіти є впровадженням інтегрованого підходу у формуванні змісту та організації компетентнісно орієнтованого навчання. Даний підхід передбачає об'єднання в цілісність знань про живу природу на основі

концептуальних ідей, теорій та загальних закономірностей природи, екології збереження, періодичності та направленості процесів до рівноважного стану, що є необхідною умовою продуктивності знань учнів.

#### **Тема 40. Адаптація принципів НУШ до дистанційного навчання: виклики та можливості**

**Ключові питання теми:** педагогіка партнерства в тріаді 'батьки - дитина - учитель', інноватика в змісті і формах навчання, успішність у навчанні і сформовані компетентності, опора на цінності дитинства, наскрізні компетентності через призму дистанційного формату навчання

#### **Тема 41. Навчання в умовах воєнного конфлікту: психологічна підтримка та терапевтичне мистецтво.**

**Ключові питання теми:** особливості навчання в умовах воєнного конфлікту, принципи психологічної підтримки, ресурс терапевтичного мистецтва для створення сприятливого психо-емоційного середовища під час занять і самостійної навчальної діяльності, потенціал графічних редакторів, нетрадиційних технік малювання.

#### **Тема 42. Розвиток інформаційно-цифрової та предметної компетентності педагога. Інтеграція інформатичних знань у предметні галузі НУШ.**

**Ключові питання теми:** Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму інтеграції інформатичних знань в інші предметні галузі НУШ.

#### **Тема 43. Реалізація діяльнісного підходу на уроках громадянської та історичної освітньої галузі в НУШ**

**Ключові питання теми:** Реформа освіти вимагає від вчителів пошуку нових методів навчання, що ґрунтуються на діяльнісній методології. Адже саме діяльнісний підхід ставить учнів у центр освітнього процесу, забезпечують їх суб'єктність проти пасивного сприймання інформації - «простого запам'ятовування». Саме діяльнісний підхід є одним з головних інструментів реалізації Концепції Нової української школи, механізмом запровадження Державного стандарту базової середньої освіти на всіх циклах навчання - адаптаційному 5-6 класи та базовому предметному 7-9 класи.

#### **Тема 44. Реалізація компетентнісного підходу в НУШ через інтегровані компетентнісні задачі**

**Ключові питання теми:** Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з програмами для НУШ, щоб забезпечити ефективний освітній процес, використовуючи сучасні підходи до навчання, зокрема компетентнісний та інтеграційний підходи.

#### **Тема 45. Індивідуальні освітні траєкторії учнів через інтегровані завдання**

**Ключові питання теми:** Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з програмами для НУШ, щоб забезпечити ефективний освітній процес, використовуючи сучасні підходи до навчання, зокрема компетентнісний та інтеграційний підходи.

#### **Тема 46. Вплив цифрового середовища на психологічний стан школярів**

**Ключові питання теми:** аналіз позитивних і негативних наслідків використання гаджетів, формування навичок безпечного користування цифровими технологіями, розпізнавання кібербулінгу, маніпуляцій інформаційних загроз і способів захисту. Роль батьків і педагогів: як

підтримати дитину, встановити здорові межі та розвивати цифрову компетентність.

#### **Тема 47. Canva як суперсила вчителя: 7 кейсів для вашого уроку**

**Ключові питання теми:** Сучасний учитель має потребу у швидкому та зручному створенні якісних навчальних матеріалів. Програма тренінгу включає 7 практичних кейсів із використання Canva: створення презентацій, інтерактивних робочих аркушів, візуалізацій, інфографіки, відео для пояснення тем, тестових матеріалів та шаблонів для організації навчальної діяльності. Учасники опанують інструменти Canva, що дозволять урізноманітнити уроки, підвищити зацікавленість школярів та зекономити час педагога.

#### **Тема 48. Баланс онлайн і офлайн: як навчити школярів жити в гармонії з цифровим світом**

**Ключові питання теми:** аналіз позитивних і негативних наслідків використання гаджетів, формування навичок безпечного користування цифровими технологіями, розпізнавання кібербулінгу, маніпуляцій інформаційних загроз і способів захисту. Роль батьків і педагогів: як підтримати дитину, встановити здорові межі та розвивати цифрову компетентність.

#### **Тема 49. Інфографіка, відео та шаблони для уроку: практичне використання цифрових інструментів у щоденній роботі вчителя**

**Ключові питання теми:** Сучасний учитель має потребу у швидкому та зручному створенні якісних навчальних матеріалів. Програма тренінгу включає 7 практичних кейсів із використання Canva: створення презентацій, інтерактивних робочих аркушів, візуалізацій, інфографіки, відео для пояснення тем, тестових матеріалів та шаблонів для організації навчальної діяльності. Учасники опанують інструменти Canva, що дозволять урізноманітнити уроки, підвищити зацікавленість школярів та зекономити час педагога.

#### **Тема 50. Догоспітальна медична допомога в закладах освіти: від теорії — до практики.**

**Ключові питання теми:** Сучасні реалії війни акцентують увагу на вмінні розпізнавання травми різного генезу та потребують зосередженості учасників освітнього процесу на практичних навичках надання догоспітальної медичної допомоги.

#### **Тема 51. Нейровідмінність: поняття і перспектива для освітнього процесу**

**Ключові питання теми:** 1. Поняття нейровідмінності. 2. Перспективи врахування нейровідмінностей в освітньому процесі. 3. Європейські практики формування загальних компетентностей на основі осмислення понять нейророзмаїття для конструктивної взаємодії і комунікацій.

#### **Тема 52. Партнерство з батьками дітей із різними стилями мислення: формула взаєморозуміння.**

**Ключові питання теми:** 1. Поняття нейровідмінності. 2. Перспективи врахування нейровідмінностей в освітньому процесі. 3. Європейські практики формування загальних компетентностей на основі осмислення понять нейророзмаїття для конструктивної взаємодії і комунікацій.

#### **Тема 53. Нова лабораторія для початкової школи: EdTech-практикум роботи з Gemini, Clipchamp, Grok.**

**Ключові питання теми:** Має на меті показати, як сучасні цифрові інструменти можуть стати лабораторією творчості й розвитку для молодших школярів: Gemini допомагає генерувати ідеї, тексти та інтерактивні завдання; Clipchamp відкриває можливості створення й

монтажу учнівських відео; Grok забезпечує діалогові пояснення та інтерактивні навчальні ситуації. У поєднанні ці платформи формують інноваційне освітнє середовище, що розвиває критичне мислення, комунікацію та цифрову грамотність, надихаючи педагогів на впровадження нової лабораторії як простору експериментів і натхнення.

#### **Тема 54. Цифрова лабораторія початкової школи: від ідеї до власних відео й інтерактивних завдань.**

**Ключові питання теми:** Має на меті показати, як сучасні цифрові інструменти можуть стати лабораторією творчості й розвитку для молодших школярів: Gemini допомагає генерувати ідеї, тексти та інтерактивні завдання; Clipchamp відкриває можливості створення й монтажу учнівських відео; Grok забезпечує діалогові пояснення та інтерактивні навчальні ситуації. У поєднанні ці платформи формують інноваційне освітнє середовище, що розвиває критичне мислення, комунікацію та цифрову грамотність, надихаючи педагогів на впровадження нової лабораторії як простору експериментів і натхнення.

#### **Тема 55. Особливості організації компетентнісного навчання у різних циклах початкової школи. НУШ**

**Ключові питання теми:** На сьогоднішній день вчитель початкових класів отримує таку кількість інформації, що не завжди дає собі з нею раду: що працює добре, а що можна відкинути. Моя мета - ознайомити педагогів з тими формами та методами роботи, які працювали і працюють надійно та корисні і потрібні для дітей, поділитися власним педагогічним досвідом нетрадиційного навчання грамоти та проведення різних діяльностей у класі.

#### **Тема 56. Закон України «Про академічну доброчесність»: реалізація у контексті використання ШІ в освітньому процесі НУШ.**

**Ключові питання теми:** Закон України «Про академічну доброчесність»: ключові моменти для вчителя. Закон України «Про академічну доброчесність»: важливі моменти для здобувачів освіти. Положення Закону України «Про академічну доброчесність» для батьків та осіб, що виконують батьківські обов'язки. Способи доброчесного використання ШІ в освітньому процесі НУШ.

#### **Тема 57. Академічна доброчесність 2026: що змінює ШІ та як діяти педагогу відповідно до чинного законодавства без помилок.**

**Ключові питання теми:** Закон України 'Про академічну доброчесність': ключові моменти для вчителя. Закон України 'Про академічну доброчесність': важливий момент для здобувачів освіти. Положення Закону України 'Про академічну доброчесність' для батьків та осіб, що виконують батьківські обов'язки. Способи доброчесного використання ШІ в освітньому процесі НУШ.

## **4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

### ***Нормативно-правові документи:***

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу

8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

### **Основна література:**

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи : методичні рекомендації / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. - К., 2019. - 47 с.
2. Андрющенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104). С. 67-73.
3. Барна І.В. Біологія. Методика розв'язування задач: Навчальний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 216 с.
4. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В.Пономаренко, Т.Воронцова, О.Сакович. URL: <http://surl.li/dwuik>
5. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. С. 9-14.
6. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Добірка ігрових вправ для учнів I-III класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
7. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39). С. 103-107.
8. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошчина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
9. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3VurpwoI>
10. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця:ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/2367/D12.pdf> Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навчальний посібник / Н. П. Волкова. - К. : ВЦ «Академія», 2006. - 256 с.
11. Волошенюк О.В., Чорний О. В. Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу «Мистецтво» в НУШ. Навчально-методичний посібник. Київ: Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2020. 54. с.
12. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
13. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Матеріали Науково-практичної конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ». URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
14. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практич. конф. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
15. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

16. Джежелей О., Ємець А., Коваленко О. Читаємо та граємо в театр. 1-4 класи. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 80 с.
17. Джежелей О., Коваленко О. Вчуся читати. Навч-розвив. пос. для дітей Частина 1. Харків: Ранок, 2001. 144 с.
18. Зеленська Л. Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.
19. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20.
20. Зеленська Л.Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.
21. Калініна Л. М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1-2 (62-63). С. 10-24.
22. Клепко С.В. Формування лідерської компетентності у школі. Полтава, 2012. С. 86-97.
23. Коваль А.П., Культура ділового мовлення: писемне та усне ділове спілкування. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ, 1997. с. 193-280.
24. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
25. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458.
26. Кудін В.С. Партнерська взаємодія – основа освітнього процесу НУШ. Навчально-методичний посібник. Черкаси. 2022. 128 с.
27. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
28. Любчак Н. М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2014. Вип. 122. С. 144-150.
29. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. - К., 2021. - URL : <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Metodychni-rekomen-datsiyi-dlva-serednih-shkil-l-Lpdf~>
30. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник / І. Старагіна, В.Терещенко, А.Панченко. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
31. Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / Д.В. Ротфорт, О.М. Гезей, за заг. ред. Л.Д.Покроєвої. Харків : Вид-во «Ранок», 2021.144 с.
32. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ. URL: <https://conf.zipro.net.ua/?p=340>
33. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
34. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
35. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. Відомості Верховної Ради

України (ВВР), 1994, № 27, ст. 218. URL:  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

36. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
37. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
38. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: моногр. [Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловйова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева]; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/722164/>
39. Редько В. Г. Організація компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі. URL: <http://surl.li/eaqrB>
40. Розвиваємо громадянські компетентності : другий клас / під заг. ред. Н.Бібік, Н.Софій. Київ, 2019. URL: [http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class\\_5-Vartist\\_4.pdf](http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class_5-Vartist_4.pdf)
41. Северинова А.М. Забезпечення ефективного освітнього процесу під час викладання фізики і хімії. Педагогічний вісник. 2020. №3 (101). С.41-45.
42. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
43. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
44. Скиба Микола. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://bit.ly/30xzdEL>
45. Смагіна Т. М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції. Житомир, 2017. С. 21-29.
46. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
47. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проєкту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
48. Супервізія : професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : поради для супервізорів (наставників). - URL : <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2019.09.18/%D0%A1%D1%83%D0%BF%D0%B5%P1%80%P0%B2%P1%96%P0%B7%P1%96%P1%8F.pdf>
49. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : поради для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
50. Сучасні методики викладання біології в школі / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 175 с.
51. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
52. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
53. Управлінське лідерство : виклики сьогодення : колективна монографія ; за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. 600 с.
54. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
55. Хобзей Павло. Директор школи має вести колектив до змін. Освіта.ua. URL: <http://osvita.ua/school/reform/55280/>

56. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.
57. Що таке педагогіка партнерства: правила сучасного викладання. URL: <https://bit.ly/3HjoQoF>
58. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство. Навчальний посібник. Фастів. «Поліфаст».2007.459с
59. Яценко Т.О. Формування читацької компетентності учнів як головна проблема шкільного літературного навчання. Наукові записки, 2009. № 1. С. 69-71
60. Díaz-Corralejо, J. La pédagogie différenciée dans le cadre de l'enseignement/ apprentissage du Français Langue Étrangère (Fle). URL: <http://surl.li/dymtd>
61. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>

### ***Додаткова література:***

1. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
2. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти / А.Уварова. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
3. Волківська Д. А. Сучасні підходи до визначення лідерства. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. 2014. Вип. 115. С. 45-47.
4. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
5. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник / Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152с.
6. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
8. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації І О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. - Київ, 2017. - 36 с. - URL : <https://core.ac.uk/download/pdt7154283886.pdf>
9. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень / Т. Лукіна ; за заг. ред. О. І. Локшиної // Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи. - К. : К.І.С. - 2004.-128 с.
10. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.
11. Морзе Н., Базелюк О., Воротникова І., Дементівська Н., Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників. Ел.фахове видання Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
12. Редько В.Г. Конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика: монографія / В.Г. Редько. Київ: Педагогічна думка, 2017. 628 с.
13. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад. : Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В., Київ, 2018. 6 с.
14. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>

15. Increasing motivation through students setting goal. URL:  
<http://surl.li/eakxv>
16. Lesen, Schreiben, Hören, Spielen, Sprechen: Deutsch lernen im Internet.  
URL: <http://surl.li/eakxx>
17. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>